

Educació Ambiental: experiències i reflexions

Esquema de la presentació

QUI SOM?
LES NOSTRES EXPERIÈNCIES
LES NOSTRES REFLEXIONS

QUI SOM?

Qui som?

- **Amics de la Terra Mallorca** és una associació ecologista vinculada a nivell estatal i internacional amb una de les més importants federacions ecologistes del món. Fundada fa més de 30 anys, té grups en més de 70 països del món.
- El nostre objectiu és el canvi local i global cap a una societat respectuosa amb el medi ambient, justa i solidària.

Què fem?

- Educació ambiental escolar
- Canvi climàtic i energia
- Alimentació i agricultura
- Residus i compostatge
- Cooperació i sensibilització
- Participació i voluntariat

www.amicsdelaterra.org

Tel. 971 757 939

LES NOSTRES EXPERIÈNCIES

LES NOSTRES EXPERIÈNCIES EN EDUCACIÓ AMBIENTAL

➤ **ÀMBIT FORMAL**

➤ **ÀMBIT NO FORMAL**

ÀMBIT FORMAL (escoles i instituts)

- **PROGRAMES ANUALS O BIANUALS**
- **TALLERS GUIATS PER MONITORES**
- **EXPOSICIONS ITINERANTS**

ÀMBIT FORMAL (escoles i instituts)

- **PROGRAMES ANUALS O BIANUALS**
 - **L'APOSTA**
 - **Quants planetes consumim? La petjada ecològica**

*És una **eina** per als centres que volen
dissenyar una estratègia
a favor del medi ambient,
a partir del coneixement del canvi climàtic.*

Què suposa fer L'Aposta?

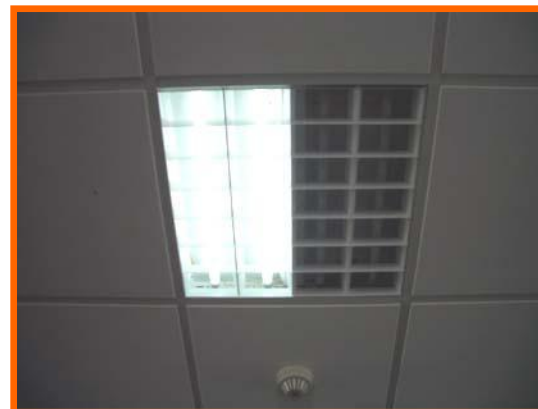
1. Presentació i entrega dels materials i recursos didàctics
2. Seguiment, assessorament i planificació personalitzada
3. Dins l'aula es realitzen les activitats introductòries i es fa una “eco-auditoria”
4. Revisió dels resultats de l'eco-auditoria i per orientar en la redacció d'un pla d'acció ambiental per al centre

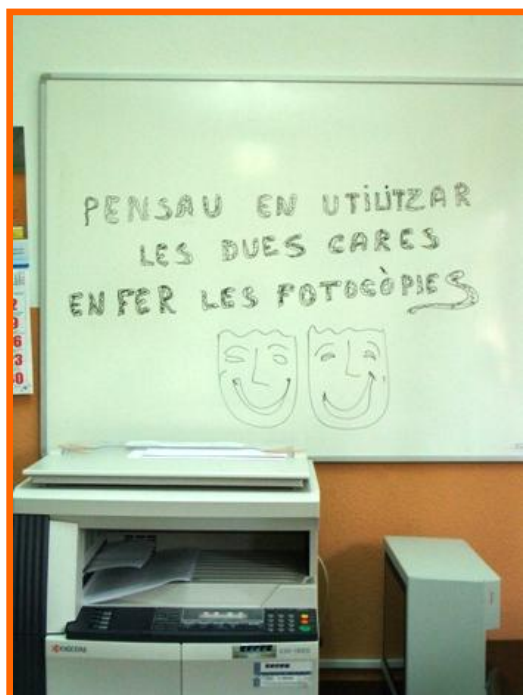
CALENDARI D'ACTIVITATS curs 2010/11

Data	Activitats d'aula	Activitats equip de coordinació del centre	Seguiment Amics de la Terra
1r Trimestre			
octubre novembre desembre	1. Fitxa-cartell de l'efecte hivernacle 2. Fitxa: Busca els 15 errors 3. Fitxa: Un dia a la meua vida 4. Enquesta: Eco-auditoria	- Presentar la feina al professorat implicat - Seguiment i recollida dades	- Presentació programa , entrega materials i planificació 1r trimestre
aprox. 11/12/09		- Buidatge dades eco-auditoria	- Recollida buidatge eco-auditoria per a revisió i assessorament
2n Trimestre			
gener febrer març abril	1. Fitxa: No a l'alumini! 2. Joc de taula: El pingüi de l'Aposta (<i>primària</i>) 3. Activitat: Reciclam piles i ajudam les granotes (<i>primària</i>) 4. Activitat: L'arbre dels llums (<i>primària</i>) 5. Reportatges sobre canvi climàtic (<i>secundària</i>) 6. Conèixer les energies renovables (<i>secundària</i>)	- Proposició de solucions - Redacció del Pla d'Acció - Presentació al claustre i posada en marxa del Pla d'Acció	- Comentar i orientar en la proposta de solucions i en la redacció del Pla d'Acció - Recollida del Pla d'Acció per a revisió i arxiu
3r Trimestre			
abril maig juny	1. Concurs de preguntes 2. Enquesta: Ca teva i els hàbits familiars 3. Enquesta climàtica	- Controlar funcionament Pla d'Acció - Recollida de dades per calcular el CO ₂ que hem "estalviat"	- Seguiment del procés i assessorament en la recollida de dades i la realització dels càlculs
aprox. 28/05/10		- Fitxa: Càlculs de CO ₂ - (si es prefereix, es poden fer amb l'alumnat)	- Recollida de de Càlcul per revisió i recompte general
juny			- Lliurament de diplomes - Publicació dels resultats d'estalvi de CO ₂

5. S'aprova el pla d'acció i es posa en marxa

6. Dins l'aula es realitzen noves activitats per reforçar bons hàbits i les mesures impulsades

7. Es duu un control del compliment del pla d'acció i es modifica si fa falta

8. Es calculen els quilos de CO₂ que hem “estalviat” gràcies a l'aplicació del pla d'acció... És molt senzill !!

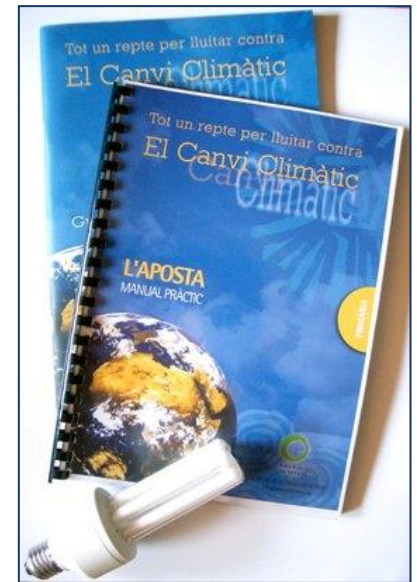
9. A final de curs el centre obté un diploma en reconeixement de la seva contribució a frenar el canvi climàtic

“Fer” L’Aposta ofereix la possibilitat de:

- ✓ Aconseguir un **centre gestionat** de forma coherent amb els **principis mediambientals**, basat en la reducció d’emissions de CO₂.
- ✓ **Revisar els procediments** existents, perfeccionar la metodologia i els resultats.
- ✓ Reactivar les mesures iniciades en cursos passats, **sistematitzar-les i consolidar** el projecte ambiental del centre.

Tot això, amb la **participació activa dels alumnes!**

ÀMBIT FORMAL (escoles i instituts)

- **PROGRAMES ANUALS O BIANUALS**
 - **L'APOSTA**
 - **Quants planetes consumim? La petjada ecològica**

*És un programa educatiu que analitza els **impactes del consum** i del comportament humà **sobre la natura** i divulga les opcions que tenim al nostre abast per a **minimitzar-los***

Recursos que s'ofereixen

- 1. Programació anual**
- 2. Material didàctic**
- 3. Accions participatives**
- 4. Taller pràctic amb monitores**
- 5. Exposició itinerant**
- 6. Coordinació i seguiment**

1. PROGRAMACIÓ ANUAL

A partir d'una programació “guia” definim amb els/les docents:

- ✓ on volem arribar
- ✓ quines activitats realitzarem
- ✓ quin procés seguirem amb els alumnes
- ✓ quins grups participaran
- ✓ ...

Programació trimestral

CALENDARI DEL CURS 2009/10		
Temporització	Activitats que es faran en el centre	Seguiment Amics de la Terra
1r trimestre		
Activitats	- Enquesta: Calcula la teva petjada ecològica + Compromís: Consumir menys planetes -prim/ ESO- - Fitxa: Recursos naturals, recursos vitals -prim- - Estudi (enquesta+PowerPoint): Els telèfons mòbils -prim/ ESO-	- Presentar el projecte i entregar recursos didàctics - Recollir el compromís de reduir la petjada ecològica del centre Donar suport i orientar en la aplicació del programa
Accions divulgatives (Nadal)	- Acció participativa: Què li regalaries a la Terra? - Acció participativa: Campanya de recollida de mòbils usats (escollir-ne mínim una) -prim/ ESO-	Plantejar i dinamitzar l'acció
2n trimestre		
Activitats	- Fitxa: Passar d'una petjada gran a una petita -prim- - Treball: Eines per calcular els impactes sobre el medi ambient - ESO- - Fitxa: Com és la nostra casa i com hauria de ser - prim/ ESO - - Enquesta: Els 70 aparells elèctrics de casa -prim/ ESO- - Visionat de reportatges sobre sostenibilitat -prim/ ESO-	Recopilar dades (resultats enquestes, fotos, etc.) Donar suport i orientar en la realització de les activitats
Tallers pràctics	Taller: Digues No! a les bosses de plàstic -prim-	Realitzar taller a primària amb monitors
3r trimestre		
Activitats	Fitxa: Aliments locals i ecològics -prim- Trivial: Natura i alimentació -prim- Visionat de reportatges sobre els aliments transgènics - ESO- Taller sobre la pel·lícula "The Meatrix" - ESO-	Recopilar dades (resultats enquestes, fotos, etc.) Donar suport i orientar en la realització de les activitats
Accions participatives (Dia de la Terra/ Medi Ambient)	- Acció participativa: L'alfabet de la Terra - Acció participativa: pendent de concretar (escollir-ne mínim una) -prim/ ESO-	Plantejar i dinamitzar l'acció
Final de curs	→ Entregar justificants i avaluacions emplenades	Entrega de diplomes als centres que hagin assolit el compromís
Durant tot el curs (concretar dates)	Exposició itinerant "Quants planetes consumim?" -prim/ ESO-	Desplaçar l'exposició als centres que la sol·licitin

2. MATERIAL DIDÀCTIC

- ✓ Dossier d'activitats, fitxes, enquestes
- ✓ Jocs
- ✓ Reportatges, presentacions Powerpoint
- ✓ Pòsters, adhesius...

→ Adaptats a primària i a secundària

Enquesta:

“calcula la teva petjada ecològica”

 Encara que no ho desitgem, moltes de les coses que feim cada dia fan patir la natura.

Els científics diuen que el nostre planeta no pot més... que el nostre estil de vida deixa una gran "petjada" i que d'aquesta manera necessitem 2 o 3 planetes en lloc de només un!

Vols conèixer la teva petjada ecològica?

Llegeix les preguntes i marca l'opció més semblant al teu cas (i a la teva família). Després, has de sumar les respostes per conèixer la teva petjada ecològica.

1. Quantes persones viuen a ca meua?

- 1 - 2 persones ☐ 3
- 3 - 5 persones ☐ 2
- 6 o més persones ☐ 1

2. Com és ca meua?

- És una casa (o pis) molt gran ☐ 3
- És una casa (o pis) normal ☐ 2
- És una casa (o pis) petita ☐ 1

3. Quan tenc una mica de fred a ca meua,

- Posam una estufa o la calefacció ☐ 3
- Duc més roba ☐ 0

4. Quan tenc calor a ca meua,

- Posam l'aire condicionat ☐ 3
- Posam un ventilador ☐ 2
- Buscam un lloc fresc ☐ 0

5. Aparells i jocs

- Deix sempre la consola i l'ordinador en standby ☐ 3
- Sempre ho apag tot quan acab ☐ 0

6. Compres molta roba?

- Sí, perquè m'agrada la moda ☐ 4
- No, només si la necessit ☐ 2
- No, aprofit la que em regalen (2ª mà) ☐ 0

7. Què feim a casa amb els fems?

- Ho tiram tot a la mateixa bossa ☐ 4

8. El menjar

- Compram menjar ràpid cada setmana ☐ 4
- Quasi mai no compram menjar ràpid ☐ 1
- No compram mai menjar ràpid ☐ 0

9. Menjam productes locals?

- No ho sé. Sempre compram la fruita i la verdura al supermercat ☐ 3
- Sí, compram fruites i verdures al mercat local o als agricultors de l'illa ☐ 0

10. Com em faig netneta?

- Un bany cada dia ☐ 4
- Dutxes i un bany cada setmana ☐ 2
- Només dutxes curtes ☐ 1

11. Mentre em rent les dents,

- Deix córrer l'aigua ☐ 4
- Si hi pens, tanc l'aixeta ☐ 2
- Sempre tanc l'aixeta ☐ 0

12. El transport

- Usam el cotxe cada dia ☐ 4
- Només usam el cotxe quan és necessari ☐ 2
- Només usam el transport públic ☐ 0

0 - 5 punts: Excel·lent! El planeta t'ho agrairà.
5 - 10 punts: Tens una petjada petita, però podries millorar.
10 - 20 punts: Alerta! Necessites més d'un planeta!
20 - 30 punts: Si tot ho fas com tu, necessitaríem més de 2 planetes.
30 - 40 punts: És un peïll! Potser ho has de canviar.

Comencem per fer un exercici per calcular la petjada ecològica de cada alumne

Conèixer la teva petjada ecològica...

... És un pas endavant

Ho vols provar?

Què és una petjada ecològica?

És una manera de calcular l'impacte que causa el nostre estil de vida actual.

Es calcula en hectàrees de terra necessàries per produir tota l'energia, aliments, aigua i recursos naturals que consumim. També inclou els residus i emissions de gasos que generem i que la Terra ha d'assimilar.

Avui en dia, el nostre planeta té recursos suficients per permetre una petjada ecològica d'1,7 ha per persona. Però la mitjana balser és de 4,7 ha per persona.

Per què és important?

El model actual de consum als països desenvolupats té un impacte molt negatiu sobre el medi ambient local i, encara que no ens n'adonem, afecta també tot el planeta.

Podem seguir així?

Tots els productes i serveis que consumim o utilitzem en la nostra vida diària procedeixen de recursos naturals limitats.

Podem reduir el nostre impacte?

Amics de la Terra t'ajuda a conèixer-lo, mesurar-lo i reflexionar sobre com reduï-lo.

Mallorca: Centre Cultural Porta Brava
Plaça Josep Mª Querol, 2
07004 Palma
Tel: 971 654 603 / 646 509 992
email: info@amicsterra.org
Illes Balears: Apartat: 160,
07840 Santa Eulària
Tel: 971 931 984 / 669 415 279
email: info@amicsterra.org
www.amicsterra.org

Col·labora:

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Medi Ambient
Direcció General de Recursos Ambientals
i Biodiversitat

Quants planetes consumim?

Amics de la Terra

La Terra t'ho agrairà

Enquesta i Powerpoint sobre els telèfons mòbils

PRESENTACIÓ POWERPOINT

La vida secreta dels
telèfons mòbils

Quants planetes consumim?

Butlletí informatiu núm. 2 - Març/10

Què hem fent?

ACTIVITATS D'AULA

Per repassar la marxa del programa us enviam aquest butlletí trimestral. Fins ara, heu realitzat les **activitats d'aula** proposades per al 1r i 2n trimestres per conscienciar i donar a conèixer els impactes del consum i com minimitzar-los. Coneixeu algunes dades de les **enquestes**:

Enquesta per calcular la petjada ecològica: han emplenat l'enquesta 1775 alumnes (918 de primària i 857 de secundària). El buidatge general dels resultats és el següent:

punts obtinguts	0-5 (1 planeta)	5-10 (1.5 planetes)	10-20 (2 planetes)	20-30 (2.5 planetes)	30-40 (3 o més planetes)
nombre alumnes	92	355	730	511	87

- el 41% consumeix 2 planetes
- el 29% consumeix 2.5 planetes
- el 20% consumeix 1.5 planetes
- només el 5% consumeix 1 planeta
- i un 5% supera els 3 planetes!

Enquesta sobre els telèfons mòbils: s'han passat unes 600 enquestes a l'alumnat, la mitjana d'edat dels enquestats és de 14 anys i dels resultats es pot extreure que:

- el 90% dels enquestats té un telèfon mòbil (només el 30% en té més d'un actualment)
- el 62% ha tingut més de 3 telèfons durant la seva vida
- el 53% n'ha aconseguit un de franc
- el 41% ha canviat de companyia alguna vegada
- el 46% no empren totes les funcions del telèfon
- el 47% ha canviat de mòbil encara que l'antic funcionava bé
- el 18% l'ha tirat al fons
- el 16% ha separat la bateria per reciclar-la correctament
- el 64% no saben que fer amb el telèfons vells i els guarden a casa
- el 70% saben que tenen components tòxics
- el 77% desconeix que es fa amb els residus electrònics
- el 45% participarien en una campanya de recollida de mòbils usats

Fem un buidatge dels resultats de les enquestes i obtenim unes dades molt interessants!

3. ACCIONS PARTICIPATIVES

✓ per tractar un **tema concret**

✓ per celebrar un **Dia Internacional** (Dia de la Terra, Dia del Medi Ambient...)

✓ per **divulgar** el que estam fent dins l'aula a la resta de l'escola i a les famílies i engrescar-los també

4. TALLERS PRÀCTICS

Taller per sensibilitzar sobre la problemàtica de les bosses de plàstic i la necessitat d'evitar el seu ús

5. EXPOSICIÓ ITINERANT DEL PROGRAMA

6. COORDINACIÓ I SEGUIMENT

- ✓ Durant el curs tenim **reunions** per orientar i valorar conjuntament la marxa del programa
- ✓ Cada trimestre els centres reben un **Butlletí** amb informació del que s'ha fet, resultats, actualitzacions...

Butlletins semestral

Novembre/09

Benvinguts els centres nous que participau aquest curs en el programa i moltes gràcies per les vostres aportacions als qui començàreu el curs passat en el projecte pilot. Ja heu vist que l'hem redissenyat; enguany seguirem un calendari trimestral, una programació més pautada i farem activitats noves. Desitgem que el programa tenguí bona acollida en els vostres centres i que suposi un recurs pràctic que us ajudi a treballar la problemàtica mediambiental que provoca el nostre consum.

Coneixeu-vos

El projecte admet la participació de **20 centres de les Illes**. Aquests sou els centres que en formau part:

MALLORCA	EIVISSA
COL. SANT ANTONI ABAT (Palma)	CP SANT JORDI (Sant Jordi)
COL. SANT PERE (Palma)	CP CAN COIX (Sant Antoni)
IES SON PACS (Palma)	CP CAN CANTÓ (Vila)
IES BENDINAT (Calvià)	CP BUSCASTELL (Sant Antoni)
IES PORTOCRISTO (Manacor)	CP PUIG DEN VALLS (Santa Eulària)
IES LA RIBERA (Palma)	CP L'URGELL (Sant Josep)
CP JAFUDA CRESQUES (Palma)	MENORCA
CP SANT JORDI (Palma)	IES BIEL MARTÍ (Ferrerries)
CP REINA SOFIA (S'Horta)	CP FORNELLS (Fornells)
CP ES CANYAR (Manacor)	CP ANTONI JUAN ALEMANY (Maó)
CP JOAN CAPÓ (Palma)	

Ara què estam fent?

Molts heu començat la primera activitat de **calcular la petjada ecològica** i, fins i tot, alguns ja m'heu enviat el buidatge dels resultats. Dues coses:

- si necessitau més enquestes us las puc dur o enviar i recordau que també les teniu en el CD per si les voleu projectar.
- no oblideu emplenar la fulla del buidatge quan faceu l'activitat, són dades interessants que podrem emprar més endavant.

Butlletí informatiu núm. 3 - Juny/10

AVALUACIÓ FINAL

Adjunt una avaluació del programa, podeu incloure qualsevol comentari o suggeriment, si preferiu només comentar com us anat la seva aplicació sense seguir el qüestionari també ho podeu fer. Us **agraeixo que me la torneu emplenada** per correu-e o per fax (971 63 43 40). Gràcies!

PRÒXIM CURS...

Si voleu continuar el pròxim curs el plantejament podria ser el següent:

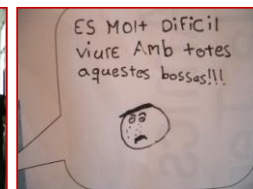
- Centres que no heu pogut acabar:** continuar fent les activitats fins acabar el programa
- Centres que només heu participat amb un curs o cicle:** fer extensiu el programa als altres grups
- Centres que heu fet totes les activitats:** aprofundir en un nou tema que inclourem el pròxim curs sobre alimentació i medi ambient amb **noves activitats i tallers**.

Si voleu més informació o necessitau fer una planificació per al proper curs, posau-vos en contacte amb mi.

DARRERES

ACCIONS

**Taller
DIGUES NO!
A LES BOSSES
DE PLÀSTIC**

ENHORABONA A TOTS ELS PARTICIPANTS!!!!

Us donam les gràcies a tots els que heu dedicat temps i esforços per fer d'aquesta campanya una eina de canvi real i us animam a seguir treballant en l'educació ambiental dels vostres alumnes.

Bon estiu!

Avaluacions

Els centres avaluen
les activitats i fan
propostes de millora
del programa

Quants planetes consumim?

Aquest curs hem començat el programa **Quants planetes consumim?** adreçat a 2n i 3r cicle de primària i a secundària. Hi heu participat 19 centres (11 a Mallorca, 6 a Eivissa i 2 a Menorca), 6 de secundària i la resta de primària.

Pensem que s'ha tret profit de les activitats d'aula i la participació a les accions puntuals ens indica que les activitats més dinàmiques i expressives són ben rebudes. S'ha confirmat la previsió inicial de que el material era excessiu per poder treballar-lo en un curs escolar, de fet ningú ha pogut començar el 2n bloc temàtic. Ja ho sabíem, però millor que sobri material que haver fet curt!

La temàtica sobre el consum és amplia amb continguts complexos. Gràcies a la vostra ajuda, anirem introduint millores i tindrem en compte els vostres suggeriments.

LA VOSTRA AVALUACIÓ

En general heu valorat bé els continguts, la conscienciació i els materials. Quant als aspectes més positius heu valorat:

- Provoca la reflexió i afavoreix el canvi d'hàbits i el compromís
- Els pòsters fan les activitats visualment atractives (encara que no tots són útils)
- Diversitat d'activitats i temàtiques d'actualitat
- Flexible perquè es poden escollir les activitats i el ritme

I respecte al que es pot millorar:

- Fer més tallers, a tots els cicles i sobre diferents temàtiques
- Facilitar més material de suport: pel·lícules, documentals, jocs...
- Aprofundir més, tracta molts temes i aprofundeix poc (secundària)
- Algunes activitats massa senzilles i d'estructura repetitiva (secundària)
- Fer més reunions de coordinació i formació al claustre atorgant certificat

Les activitats complementaries del programa han rebut les següents puntuacions mitjanes sobre 10:

- Exposició: 8.1
- Accions puntuals: 8.2
- Taller pràctic: 9.5

EL PRÒXIM CURS

Ens queda molta feina a fer, seguirem amb les activitats del 2n bloc i amb una nova organització més pautada i temporitzada que ens ajudarà a aconseguir uns resultats més concrets.

ENHORABONA A TOTS ELS PARTICIPANTS!!!!

Us donam les gràcies a tots els que heu dedicat temps i esforços per fer d'aquesta campanya una eina de canvi real i us animam a seguir col·laborant amb nosaltres en les pròximes iniciatives que posarem en marxa. **GRÀCIES!!**

Amics de la Terra

Col·labora:

ÀMBIT FORMAL (escoles i instituts)

- **PROGRAMES ANUALS O BIANUALS**
- **TALLERS GUIATS PER MONITORES**
- **EXPOSICIONS ITINERANTS**

ÀMBIT FORMAL (escoles i instituts)

- **TALLERS GUIATS PER MONITORES**

1. Iniciació a l'hort: “Planta i menja”
2. Promoció de les plantes autòctones
3. Canvi climàtic i energia
4. Residus: “Reduïm els residus”
5. Compostatge domèstic
6. Agenda 21 escolar
7. Videofòrum sobre canvi climàtic

1. Iniciació a l'hort: “Planta i menja”

2. Promoció de les plantes autòctones

3. Canvi climàtic i energia

4. Residus: “Reduïm els residus”

5. Compostatge domèstic

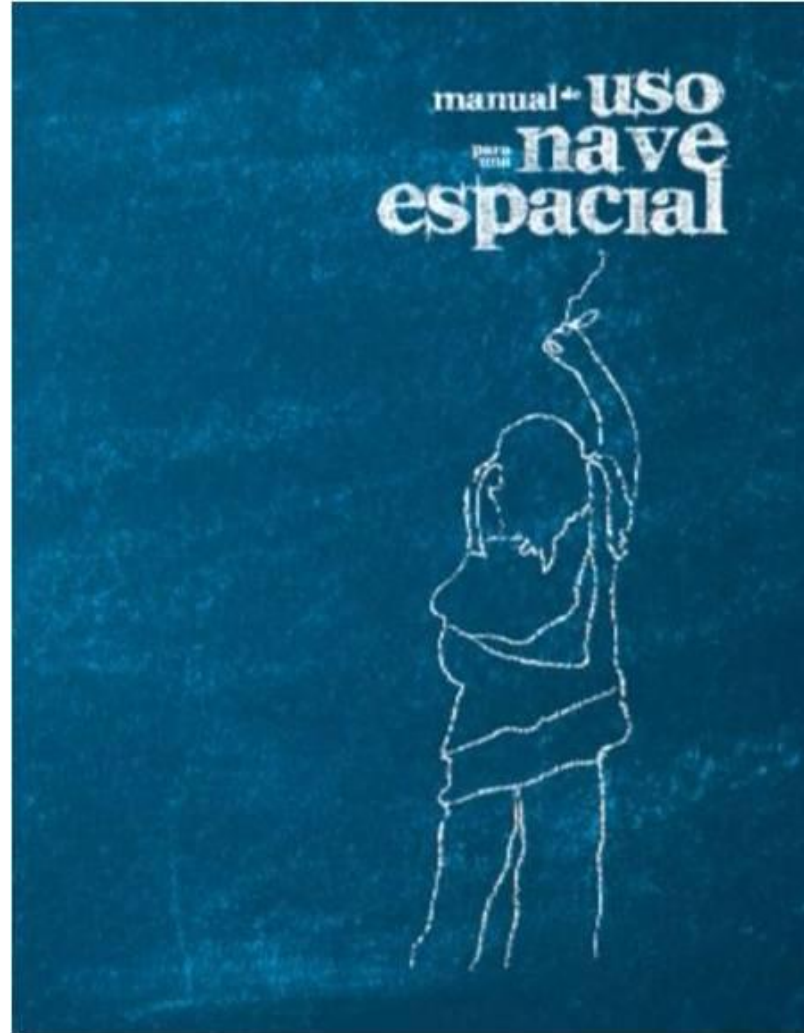

6. Agenda 21 escolar

7. Videofòrum sobre canvi climàtic

ÀMBIT FORMAL (escoles i instituts)

- **EXPOSICIONS ITINERANTS**

1. **El clima canvia, és hora d'actuar**
2. **El compostatge domèstic**
3. **Qui es beneficia dels cultius transgènics?**

1. El clima canvia, és hora d'actuar

1. El clima canvia, és hora d'actuar

Impactes

ÚLTIMES NOTÍCIES, EL PLANETA S'ESCALFA

- Quina notícia consideres més greu?
- Per què?

PETITS AUGMENTS, GRANS CANVIS

- Esmenta 2 efectes que puguin els ecosistemes marins si la temperatura puja més de 2° C.
- Per què diuen que els boscos tropicals són el pulmó verd del planeta?

SENYALS DE CANVI

- Anomena un dels principals senyals de canvi que afectarà les nostres platges.
- Anomena un canvi que afectarà la producció d'aliments.
- Com afectarà les aigües i pujades de temperatures?

Causas

T'AFECTA A TU, M'AFECTA A MI

- Esmenta 2 efectes del canvi climàtic provocats per les pluges (o la seva absència).

COM LA PELL D'UNA POMA

- La "protecció vital" del nostre planeta la realitza
- La temperatura mitjana de la Terra és de ° C.
- La concentració de CO₂ a l'atmosfera ha augmentat més d'un % a causa de la revolució industrial.

EN LA SEVA JUSTA MESURA

- Esmenta 2 efectes que podrien els ecosistemes marins si la temperatura puja més de 2° C.
- Per què diuen que els boscos tropicals són el pulmó verd del planeta?
- Com afectarà les aigües i pujades de temperatures?

EL CO₂ I ELS SEUS COL·LEGUES

- Anomena 2 gasos que produeixen l'efecte hivernacle.
- Esmenta 2 alternatives per evitar l'emissió de CO₂.

DE QUI ÉS LA RESPONSABILITAT?

- Quins és la mitjana mundial d'emissions per capita? _____ tones de CO₂/any.
- Quins països o zones superen la mitjana mundial?
- Es països rics del nord representen el % de la població mundial i són responsables del % de les emissions totals.

L'efecte hivernacle

Està causat principalment per les emissions de CO₂, a causa de l'excessiva crema de petroli, gas i carbó a les centrals elèctriques i en els mitjans de transport. Els gasos d'efecte hivernacle conformen una capa entorn a la atmosfera, reduint la sortida de la radiació solar i acumulant més calor a la Terra.

El ràpid escalfament de la Terra, que ja estem patint, ocasionarà en els propers anys grans sequeres, inundacions, tempestes i augment dels nivells del mar i donarà lloc a un caos econòmic, social i mediambiental que ens afectarà greument.

Aquesta situació catastròfica està causada per l'home, que només la pot enfrontar vivint d'una forma distinta: estalviant energia, optant per les energies renovables i reduint el consum de recursos naturals, especialment l'aigua.

Passat a l'acció!

10 Idees

- Instal·la panells solars
Per a aigua calenta o electricitat (fotovoltaica)
- Substitueix bombetes
Les de baix consum estalvien doblers i CO₂
- Deixa el teu cotxe a casa
Camina més i usa el transport públic
- Apaga aparells en standby i llums innecessaris
Gasten energia inútilment
- Compra productes locals
El transport augmenta el CO₂
- Regula el termostàt
La calefacció a 20°C i l'aire condicionat a 24°C
- Instal·la vidres dobles aïllants
Mantindràs una temperatura agradable
- Gasta menys aigua
Es un recurs escàs i aviat ho serà encara més
- Informa't més
I difon aquests idees entre els teus amics
- Exigeix als polítics
Les mesures necessàries per enfrontar la situació

Les grans obres són la suma de petites decisions

El clima canvia

Es hora d'actuar!

Amics de la Terra treballa de mà amb organitzacions ambientalistes, l'objectiu de la qual és la defensa del medi ambient i el respecte als drets dels habitants del planeta a compartir pacíficament els limitats recursos naturals de la Terra.

Col·labora:

 Amics de la Terra
 121 42102 (Mòbil) www.amicsdelaterra.org
 93 131 381 (fonia) www.amicsdelaterra.org

Van acompanyes de material didàctic per treballar l'exposició

2. El compostatge domèstic

2. El compostatge domèstic

3. Qui es beneficia dels cultius transgènics?

LES NOSTRES EXPERIÈNCIES

LES NOSTRES EXPERIÈNCIES EN EDUCACIÓ AMBIENTAL

➤ **ÀMBIT FORMAL**

➤ **ÀMBIT NO FORMAL**

ÀMBIT NO FORMAL

➤ SORTIDES CLIMÀTIQUES

➤ SORTIDES ACTIVES

➤ ACTIVITATS DE FORMACIÓ

➤ ACTIVITATS DE SENSIBILITZACIÓ CIUTADANA

SORTIDES CLIMÀTIQUES

què fem?

- **Observar** els efectes del Canvi Climàtic a Mallorca
- Conèixer i **aprendre de l'experiència** de persones que que tenen una feina directament condicionada pel clima
- **Investigar** els efectes del canvi climàtic sobre els ecosistemes de les balears, gràcies al testimoni de persones que viuen en contacte diari amb el medi
- Donar a conèixer **alternatives** impulsades a Mallorca per a l'obtenció d'energies renovables
- Incidim en el **canvi d'hàbits**

Investigar: els efectes del cclimàtic sobre la flora mediterrània

L'avanç de la
floració afecta a
tota la comunitat
(polinitzadors,
herbívors...)

Els arbres de fulla
caduca es veuen més
afectats, els hi costa
més aconseguir
minerals.

Les zones humides
són les que patiran
més i ja hi ha
espècies extingides
que només es
conserven aquí.

Les plantes
pateixen més
el CC a l'hivern
que a l'estiu!

Conèixer: Els efectes sobre el cultiu de vinyes

L'augment de temperatura
faria augmentar el grau
d'alcohol, per això hem de
collir abans el raïm

Ah, per això han
canviat les
varietats que
cultiven ...

El canvi climàtic pot
fer que a Mallorca
sigui més difícil
conrear vinya ..

Conèixer: Les tasques per la conservació del Voltor Negre

Amb els canvis de
fotoperíodes tenim
més problemes per
reproduir-nos...

Ens costarà
més trobar
menjar!

Uns germans petits
i més clarets han
vingut a viure a l'illa
desorientats amb les
tempestes

Investigar: els efectes del canvi climàtic al litoral

Les espècies
autòctones no
resisteixen i hem de
semmar plantes de
secà..

Si puja el nivell de
la mar la
necròpolis
desapareixerà?!

Aquest bosc
sembla que va
reduïnt ..

Les alternatives: El Parc Solar “Son Cortera Vell”

Només caldria l'1% del
territori balear per
autoabastir-nos
energèticament...

Som la comunitat
autònoma que inverteix
menys en renovables...
tot i que han davallat un
60% els seu cost!

Balears només genera
un 2% d'energia
renovable... que poc!

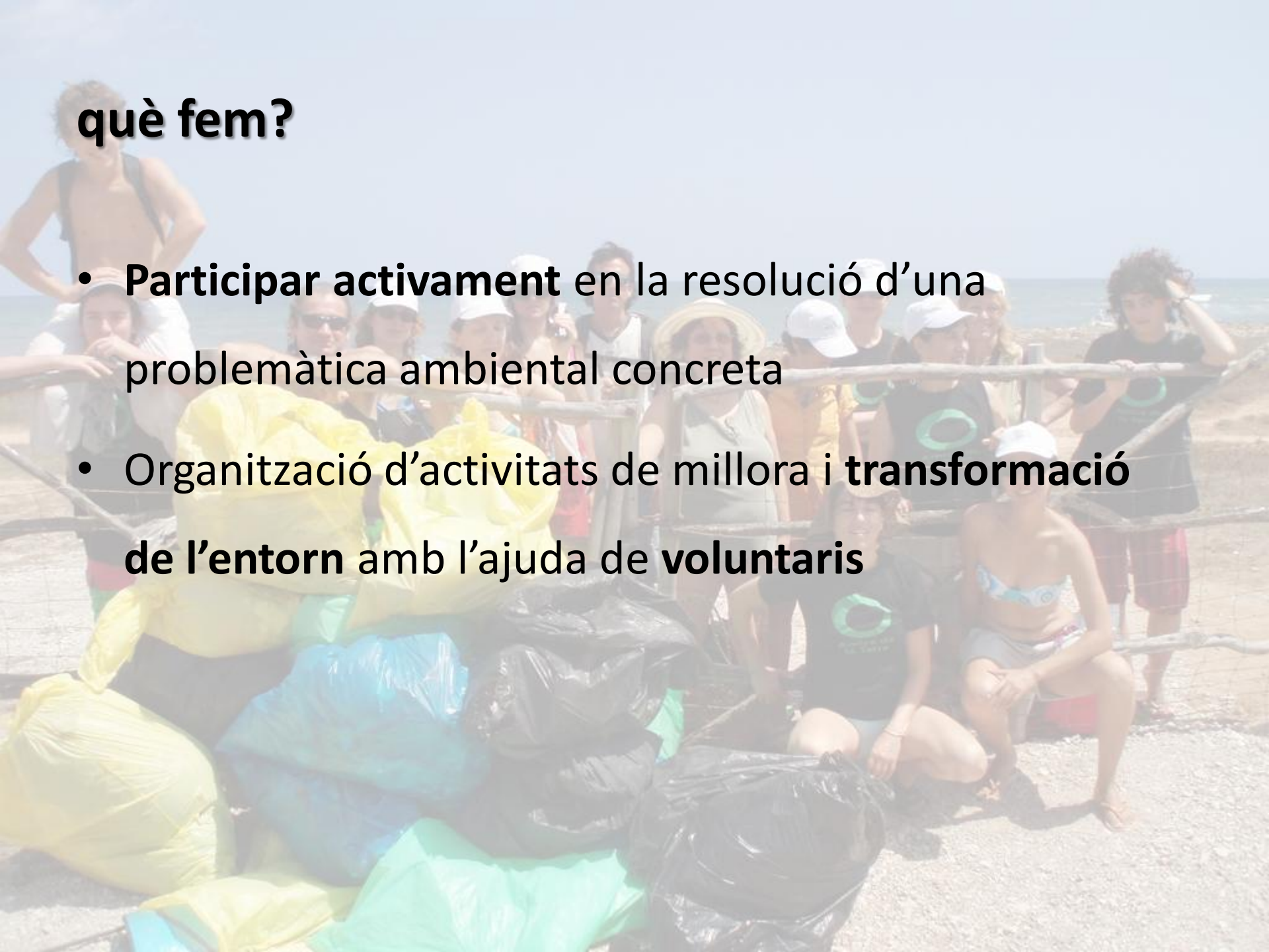

SORTIDES ACTIVES

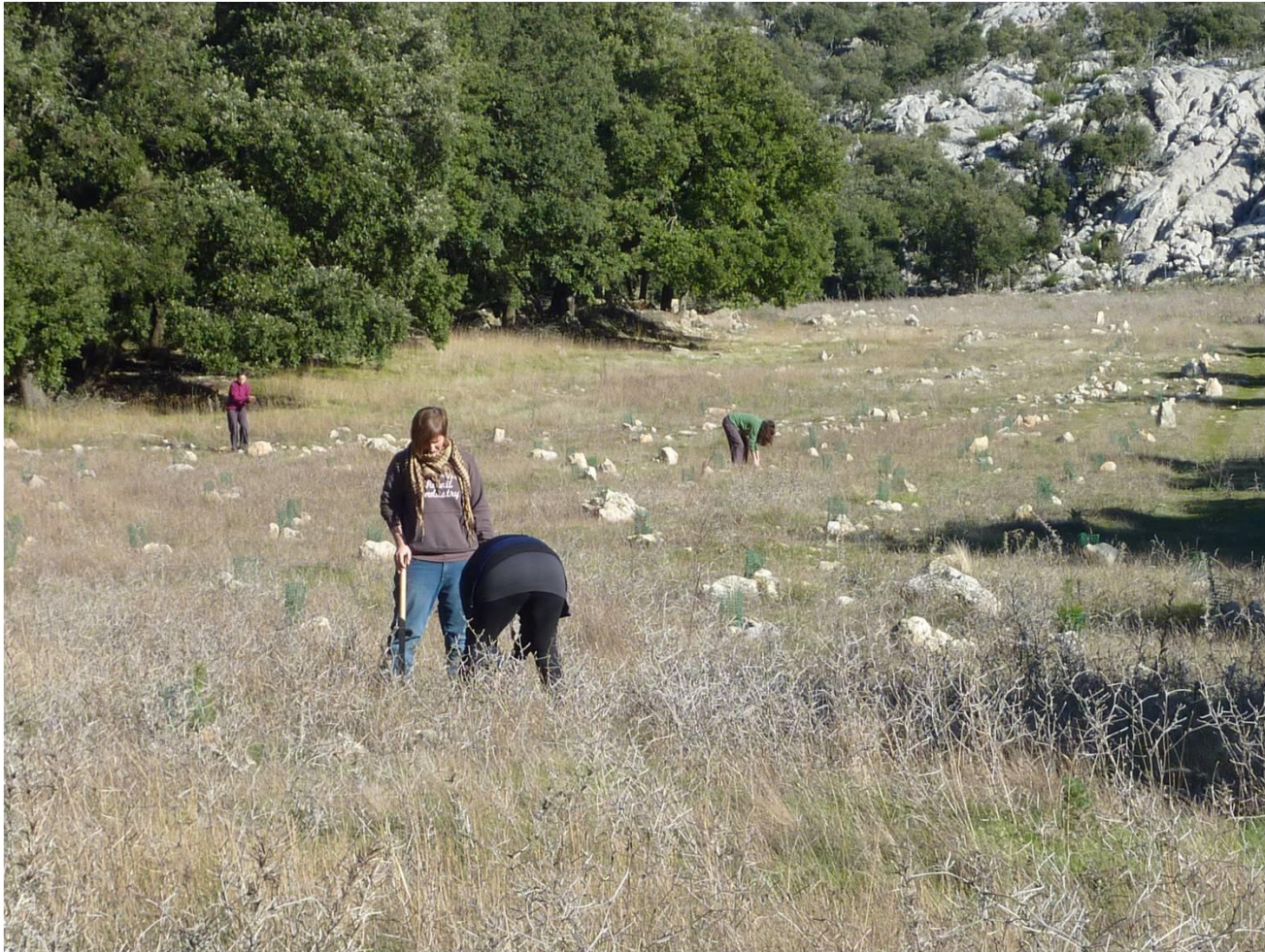

què fem?

- **Participar activament** en la resolució d'una problemàtica ambiental concreta
- Organització d'activitats de millora i **transformació de l'entorn** amb l'ajuda de **voluntaris**

Reforestacions

Neteja de platges

Accions de conservació

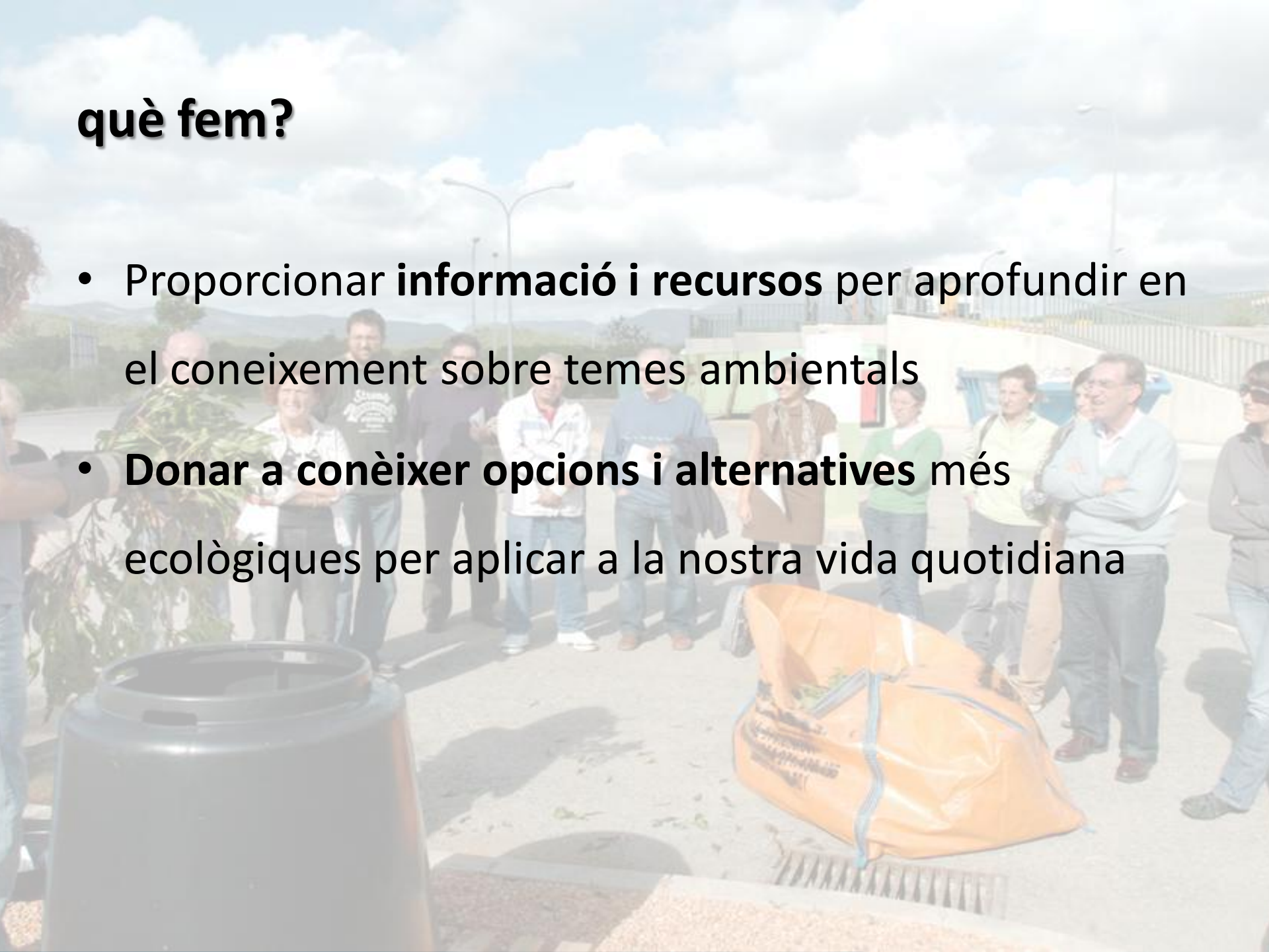

ACTIVITATS DE FORMACIÓ

què fem?

- Proporcionar **informació i recursos** per aprofundir en el coneixement sobre temes ambientals
- **Donar a conèixer opcions i alternatives** més ecològiques per aplicar a la nostra vida quotidiana

Formació de voluntaris

Compostatge domèstic

Hort ecològic

ACTIVITATS DE SENSIBILITZACIÓ CIUTADANA

què fem?

- Aproximar temes importants i d'actualitat sobre el medi ambient a la **ciutadania**
- Activitats de sensibilització, xerrades, vídeofòrums...
- Recollida de signatures, informació de campanyes...

Accions al carrer

Debats, videofòrums...

Activitats de sensibilització

LES NOSTRES REFLEXIONS SOBRE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Les nostres reflexions

- L'educació ambiental adquireix sentit quan és:
 - Un **PROCÉS**
 - Plantejat des de la **PARTICIPACIÓ**
 - Que permet comprendre les **RELACIONS GLOCALLS**
 - **ACCIÓ**, que contribueix a la **TRANSFORMACIÓ PERSONAL i DE L'ENTORN**

L'educació ambiental és...

○ PROCÉS

CALENDARI DEL CURS 2009/10			
Temporització	Activitats que es faran en el centre		Seguiment Amics de la Terra
1r trimestre			
Activitats	1. Enquesta: Calcula la teva petjada ecològica + Compromís: Consumir menys planetes <i>-prim/ ESO-</i> 2. Fitxa: Recursos naturals, recursos vitals <i>-prim-</i> 3. Estudi (enquesta+PowerPoint): Els telèfons mòbils <i>-prim/ ESO-</i>	1. Presentar el projecte i entregar recursos didàctics 2. Recollir el compromís de reduir la petjada ecològica del centre 3. Donar suport i orientar en la aplicació del programa	
Accions divulgatives (Nadal)	❖ Acció participativa: Què li regalaries a la Terra? ❖ Acció participativa: Campanya de recollida de mòbils usats (escollir-ne mínim una) <i>-prim/ ESO-</i>	1. Plantejar i dinamitzar l'acció	
2n trimestre			
Activitats	1. Fitxa: Passar d'una petjada gran a una petita <i>-prim-</i> Treball: Eines per calcular els impactes sobre el medi ambient <i>-ESO-</i> 1. Fitxa: Com és la nostra casa i com hauria de ser <i>-prim/ ESO-</i> 2. Enquesta: Els 70 aparells elèctrics de casa <i>-prim/ ESO-</i> 3. Visionat de reportatges sobre sostenibilitat <i>-prim/ ESO-</i>	1. Recopilar dades (resultats enquestes, fotos, etc.) 2. Donar suport i orientar en la realització de les activitats	
Tallers pràctics	❖ Taller: Digues No! a les bosses de plàstic <i>-prim-</i>	1. Realitzar taller a primària amb monitors	
3r trimestre			
Activitats	Fitxa: Aliments locals i ecològics <i>-prim-</i> Trivial: Natura i alimentació <i>-prim-</i> Visionat de reportatges sobre els aliments transgènics <i>-ESO-</i> Taller sobre la pel·lícula "The Matrix" <i>-ESO-</i>	1. Recopilar dades (resultats enquestes, fotos, etc.) 2. Donar suport i orientar en la realització de les activitats	
Accions divulgatives	❖ Acció participativa: L'alfabet de la Terra ❖ Acció participativa: <i>pendent de concretar</i> (escollir-ne mínim una) <i>-prim/ ESO-</i>	1. Plantejar i dinamitzar l'acció	
	→ Entregar justificants i avaluacions emplenades	1. Entrega de diplomes als centres que hagin assolit el compromís	
	❖ Exposició itinerant "Quants planetes consumim?" <i>-prim/ ESO-</i>	1. Desplaçar l'exposició als centres que la sol·licitin	

L'educació ambiental és...

○ PARTICIPACIÓ

L'educació ambiental és...

- Informació, però sobretot capacitat de RELACIÓ

L'educació ambiental és...

- ACCIÓ, RESULTATS I TRANSFORMACIÓ DE L'ENTORN

Finançament

Per a la realització d'algunes de les nostres campanyes i activitats hem comptat amb el suport de diferents administracions públiques a les quals agraïm la seva confiança:

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat
Agència de Cooperació Internacional
Conselleria d'Esports i Joventut
Conselleria d'Afers Socials

Ajuntament de Palma

Regidoria d'Educació

Consell de Mallorca

Departament de Medi Ambient
i Residus
Mallorca Recicla

Ajuntament de Calvià

Oficina de Canvi Climàtic i
Departament de Medi Ambient

Fundació Guillem Cifre

Estalvi Ètic

(entre d'altres)

Gràcies per la vostra atenció!

Amics de la Terra Mallorca

av. Comte de Sallent, 4, 1r A

07003-Palma de Mallorca

tel.: 971 75 79 39

educacio@amicsdelaterra.org

www.amicsdelaterra.org

Amics de la Terra Eivissa

c. Metge Villangomez Ferrer, 6, baixos.

07800-Eivissa

tel/fax: 971 31 74 86

amicsdelaterraeivissa@gmail.com

www.amics-terra.org